

CILJNE ORIJENTACIJE MLADIH SPORTAŠA U FUNKCIJI DOBI: PRESJEČNO ISTRAŽIVANJE

Šarić, Petra

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:069866>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-28**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET**

DIPLOMSKI RAD

**CILJNE ORIJENTACIJE MLADIH SPORTAŠA
U FUNCKIJI DOBI : PRESJEČNO
ISTRAŽIVANJE**

PETRA ŠARIĆ

Split, srpanj 2023.

Učiteljski studij

Integrirani preddiplomski i diplomski učiteljski studij

**CILJNE ORIJENTACIJE MLADIH SPORTAŠA U FUNCKIJI DOBI :
PRESJEČNO ISTRAŽIVANJE**

Student:

Petra Šarić

Mentor:

Darko Hren, izv. prof. dr. sc

Split, srpanj 2023.

Sadržaj

1. Uvod	1
1.1. Sport	2
1.1.1. Pogodno vrijeme za uključivanje djeteta u sport	2
1.1.2. Uloga odraslih osoba u sportu	7
1.1.3. Uloga trenera	8
1.1.4. Uloga roditelja	10
1.1.5. Teorija ciljnih orijentacija	13
2. Cilj, problem i hipoteze istraživanja	15
2.1. Metoda	16
2.2. Rezultati	17
2.3. Rasprava	19
2.3.1. <i>Ograničenja ovog istraživanja</i>	23
2.3.2. <i>Smjernice za buduća istraživanja</i>	24
3. Zaključak	25
4. Literatura	27
Sažetak	29
Abstract	30
Prilozi	31

1. Uvod

U modernom društvu, sport se često smatra ključnim elementom zdravog načina života. Mnogi mladi ljudi se bave sportom, bilo na rekreativnoj ili profesionalnoj razini, a sport može pozitivno utjecati na njihov fizički, emocionalni i socijalni razvoj. Međutim, uspjeh u sportu ne ovisi samo o tjelesnoj sposobnosti i vještinama, već i o psihološkim čimbenicima poput postavljanja ciljeva i motivacije.

Važno je imati jasno definirane ciljeve i motivaciju u sportu, a ciljne orijentacije igraju ključnu ulogu u tome. Ciljne orijentacije se razlikuju u tome na što se osoba usredotočuje prilikom postavljanja ciljeva - može biti usmjerena na postizanje osobnih ciljeva, kao što je unaprjeđivanje vlastitih vještina, ili na nadmašivanje drugih, kao što je pobjeđivanje protivnika. U ovom diplomskom radu, naglasak će biti na istraživanju ciljnih orijentacija mladih sportaša i kako se te orijentacije mijenjaju tijekom godina.

1.1. Sport

Sport je općenito definiran kao tjelesna aktivnost koja se organizira i izvodi u skladu s određenim pravilima, a obično se igra u natjecateljskom ili rekreativnom smislu. Sport može biti pojedinačni ili momčadski, a igra se na otvorenom ili u zatvorenom prostoru. Postoji mnogo vrsta sportova, uključujući popularne sportove poput nogometa, košarke, odbojke, tenisa, plivanja, atletike, gimnastike, boksa, hokeja i mnogih drugih.

Sport je bio prisutan kroz povijest, kako potvrđuju arheološki nalazi poput pećinskih crteža. Ti crteži, koji datiraju od samih početaka civilizacije, prikazuju ljude kako se bave različitim sportskim aktivnostima poput trčanja, mačevanja i bacanja kamenja. To ukazuje na dugotrajnu prisutnost sporta kao važnog dijela života ljudi. Kroz stoljeća, sport se razvio u različite discipline i postao neizostavan dio mnogih kultura diljem svijeta. Danas je sport važan dio našeg društva s brojnim koristima za fizičko i mentalno zdravlje pojedinaca. (Jajcevic, 2010)

Sport je jedna od najpopularnijih aktivnosti u slobodno vrijeme diljem Europe, a donosi niz pozitivnih učinaka (Kisser & Bauer, 2012). Bavljenje sportom ima brojne prednosti koje se mogu primijetiti već u najranijoj dobi, pozitivno utječući na različite aspekte razvoja pojedinca.

Prema istraživanju Sindaka i Brnčića iz 2012. godine, sport može imati pozitivan utjecaj na mentalni, fizički, socijalni i motorički razvoj djece i mladih. Povezan je s povećanom sposobnošću samoregulacije, samopouzdanjem, stjecanjem životnih vještina i iskazivanjem prosocijalnog ponašanja. Čak i u odrasloj dobi, sport zadržava svoju važnost za zdravlje i dobrobit pojedinca. Redovita tjelesna aktivnost kroz sport produžuje životni vijek, poboljšava kvalitetu života te smanjuje rizik od bolesti poput dijabetesa, bolesti srca i bolesti krvožilnog sustava (Tomažin, 2015). Timski sportovi, prema metaanalizi istraživanja, imaju brojne pozitivne učinke na ponašanje, psihološko stanje i socijalno zdravlje pojedinca. Oni smanjuju konzumaciju cigareta, droga i alkohola, kao i simptome depresije i anksioznosti, te pridonose socijalnoj dobrobiti sportaša. Bavljenje sportom nije samo važno za održavanje zdravlja, već je također korisno za razvoj novih vještina i stvaranje prijateljstava (Barbee, 2020).

1.1.1. Pogodno vrijeme za uključivanje djeteta u sport

Sport, koji uključuje tjelesno kretanje, ne samo da zadovoljava "potrebu za kretanjem", već i mnoge druge potrebe djece. Međutim, važno je shvatiti da sport nije "svemoguć" i da ne može zadovoljiti sve potrebe. Ponekad, zadovoljavanje određenih potreba može čak i ometati. Stoga

je važno razumjeti kada je dijete spremno za sudjelovanje u određenom sportu i kako to može utjecati na njega (Sindik, 2008).

Prije nego što se dijete uključi u određeni sport, treba uzeti u obzir njegovu dob, fizičku spremnost i emocionalni razvoj. Neprimjereno sudjelovanje u sportu koji je prezahtjevan za dob djeteta ili koji ne odgovara njegovim interesima može imati negativne posljedice, kao što su povrede ili gubitak motivacije.

Također, treba imati na umu da sport ne može zadovoljiti sve dječje potrebe. Druge važne potrebe, poput obrazovanja, socijalizacije ili umjetničkog izražavanja, također trebaju biti uzete u obzir i osigurane izvan sportskih aktivnosti. Ravnoteža između sporta i drugih aspekata djetetova života ključna je za cjeloviti razvoj.

Važno je razumjeti da svako dijete ima jedinstvene potrebe i da će odabir sporta ili tjelesne aktivnosti trebati prilagoditi tim potrebama. Roditelji, treneri i skrbnici trebaju biti svjesni utjecaja sporta na dijete i osigurati da se njegove potrebe zadovoljavaju na pravilan i uravnotežen način.

S obzirom na ograničenja njihove dobi, mala djeca možda neće moći u potpunosti razumjeti zahtjeve koji se postavljaju pred njih dok sudjeluju u sportu, na primjer zbog složenosti pravila igre. Djeca se značajno razlikuju od odraslih osoba po doživljajima, razmišljanjima, znanju i karakterističnim osobinama. U djece prevladavaju emocije nad razumom, impulzivnost nad racionalnim i svjesnim djelovanjem te egocentrizam nad socijalnošću. Sve to postupno evoluiraju tijekom njihovog razvoja i pod utjecajem odgoja (Žlebni, 1972).

Kako bi dijete sudjelovalo u sportskim aktivnostima, ključno je razumjeti promjene koje se događaju tijekom njegovog razvoja. Treba uzeti u obzir socijalna ograničenja koja mogu otežati djetetu da se dogovori s vršnjacima. S druge strane, fiziološka i motorička ograničenja mogu spriječiti predškolsku djecu da izvedu određenu sportsku radnju zbog nedovoljne snage ili koordinacije, a neke stvari možda emocionalno neće moći podnijeti. Svaka osobina prolazi kroz kritična razdoblja intenzivnijeg razvoja koja treba prepoznati. Roditelji, odgajatelji i treneri trebaju biti svjesni tih faza i pripremljeni su za prilagodbe koje dijete prolazi. Ključno je prepoznati ta razdoblja, pružiti podršku i adekvatno reagirati, jer se radi o osjetljivom procesu u kojem greške mogu imati negativne posljedice na daljnji razvoj djeteta.

Redovito tjelesno kretanje i sudjelovanje u sportu ima pozitivan učinak na zdravlje djeteta. Međutim, važno je biti svjestan mogućnosti da dijete može biti preopterećeno sportom, što može rezultirati pretjeranim umorom, ozljedama i čak trajnim deformacijama tijela. Da bi se postigao optimalan napredak i izbjegli negativni učinci sporta na dijete, važno je imati razumijevanje o tome koji sport je prikladan za dijete u određenoj dobi i koliko intenzivno bi se trebalo baviti tim sportom. (Sindik, 2008).

U današnjem društvu, djeca se veoma rano uključuju u sportske aktivnosti, često putem osnovnih ili univerzalnih sportskih škola ili skraćenih sportskih programa u vrtićima. Rani početak bavljenja sportom predstavlja temelj za kasnije uključivanje u organizirane sportske aktivnosti. Roditelji teže tome da njihovo dijete odabere sport koji ga zanima, da se njime bavi što duže i da postigne dobre rezultate. Kako bi se dijete upoznalo s određenim sportom, važno je razumjeti karakteristike tog sporta te pravilno procijeniti djetetove interese, potencijale, osobine i sposobnosti. Roditelji trebaju usporediti karakteristike sporta kao aktivnosti s osobnošću djeteta.

Vjerojatno će djeca s naprednijim socijalnim razvojem preferirati momčadske sportove kao što su nogomet, košarka ili odbojka, ili individualne sportove s većim brojem sudionika poput trčanja. Dinamičnije dijete manje vjerojatno će odabrati sportove poput šaha ili pikada. Međutim, nije uvijek sigurno da će dijete napraviti savršen izbor, pa ako mu se dopusti potpuna sloboda u odabiru, postoji mogućnost da razvije negativan stav prema sportu. Stoga je bolje pružiti "demokratsku" i nepristranu pomoć pri odabiru sporta kako bi se dijete podržalo na najbolji mogući način (Sindik, 2008).

Kvalitetan izbor sporta za dijete može biti izazovan jer ne postoji siguran način prepoznavanja nadarenosti za određeni sport. Postoje razni načini kako dijete počinje baviti se sportom. Djeca imaju mogućnost izražavanja samostalnog interesa za određene sportske aktivnosti ili ih mogu odabrati jer primijete da se njihovi prijatelji bave tim sportom, bilo kroz zajedničku igru s vršnjacima ili promatranjem njih na televiziji. Roditelji mogu odabrati sport na temelju vlastitih sklonosti prema određenoj vrsti sporta, iako tu postoji mogućnost nametanja vlastitih interesa. Također, kroz suradnju roditelja i djeteta može se doći do zajedničkog dogovora o sportu koji

odgovara mogućnostima djeteta. Testiranje djeteta može biti korisno kako bi se provjerile njegove sposobnosti i omogućio pravilniji izbor sporta.

Najčešći scenarij je kada dijete, uz podršku roditelja, samo odabere određeni sport, dok je najnepovoljniji slučaj kada roditelji nametnu svoje ambicije i interese djetetu. Važno je imati na umu da, iako poznajemo sposobnosti, potencijale i osobine djeteta, nešto se može promijeniti u odnosu na prvobitni plan. Praksa pokazuje primjere u kojima djeca rano odustaju od sporta s kojim su započela jer nisu postigla uspjeh ili su shvatila da taj sport nije za njih i previše im oduzima vremena.

Razgovor roditelja ili skrbnika s djetetom je važan. Kroz takvu komunikaciju, olakšava se donošenje odluke o sportu kojim dijete želi biti aktivno. Važno je voditi zajednički razgovor kako bi se utvrdile sve relevantne informacije koje dijete treba znati kako bi se bavilo odabranim sportom. Također, potrebno je unaprijed prepoznati i reagirati na potencijalne rizike koji se mogu pojaviti pri odabiru optimalnog sportskog izbora.

Ranom dobi djeteta odgovara da stekne temeljna znanja i razvije početno samopouzdanje kod kuće prije nego se uključi u sport, što će mu pomoći da istraje u sportu. Ipak, mogu se pojaviti situacije tijekom djetetovog sudjelovanja u sportu u kojima se ne uspostavlja dobra komunikacija između djeteta i trenera, ili djetetu nedostaje osjećaj pripadnosti u grupi s nesličnim vršnjacima. U takvim situacijama, roditelji bi trebali biti svjesni kako se nositi s tim izazovima ili kako motivirati dijete u slučaju neuspjeha, kako bi dijete moglo prepoznati te izazove i prevladati ih te da ne odustane od sporta u potpunosti. Kontinuitet u bavljenju sportom je ključan za zdravlje i razvoj djeteta, stoga je važno da dijete ne odustane u potpunosti. Također, treba biti otvoren za mogućnost da dijete mijenja interese u odabiru sportskih aktivnosti.

Kako bi roditelji mogli donijeti informiranu odluku pri izboru sporta za svoje dijete, preporučuje se da steknu osnovno znanje o motoričkim sposobnostima. Važno je zapamtiti da u nekim sportovima rezultati više ovise o tehničkim vještinama i motoričkim sposobnostima, dok u drugima više o funkcionalnim sposobnostima poput izdržljivosti ili čak o fizičkim karakteristikama kao što su visina, težina i slično. Roditelji koji imaju razumijevanje osnovnih

sposobnosti i karakteristika ljudskog tijela, kao i osnovne značajke različitih sportova, mogu pravilno odabrati sport za svoje dijete. (Karković, 1998).

Djeca često pokazuju spontani interes za tjelesno kretanje od najranije dobi. Oponašaju aktivnosti koje vide na igralištima, u parkovima, vrtićima te iskazuju izravan interes za sportske aktivnosti. Tjelesna aktivnost je osnovna potreba čovjeka, prisutna od rođenja pa sve do kasne starosti. Sport omogućuje osobi da ublaži negativne vanjske utjecaje poput loše prehrane, stresa, zagađene okoline i drugih faktora. Primarni cilj tjelesne aktivnosti kod djece je uspostava navike redovitog vježbanja kako bi se smanjili navedeni negativni utjecaji u životu. Jedno od rješenja za umanjivanje tih negativnih utjecaja je uključivanje djece u sport već od najranije dobi, idealno putem različitih organiziranih sportskih aktivnosti tijekom predškolskog razdoblja.

Sport pruža razne mogućnosti koje su dostupne ne samo djeci, već i adolescentima, odraslim osobama i starijim ljudima. Istraživanja provedena širom svijeta jasno ukazuju na pozitivne učinke sporta, posebno kao "doživotne" rekreacije. Kroz sport, ljudi imaju priliku upoznati nove ljude s različitim iskustvima i pozadinama, koje inače ne bi susreli u svakodnevnom životu. Bez obzira na razinu natjecanja, bilo da se radi o rekreativnom ili vrhunskom sportu, osobe koje se bave sportom postavljaju ciljeve i teže ostvarivanju rezultata. Takav pristup može nas motivirati da i sami postavljamo ciljeve u životu, bez obzira na njihovu veličinu. (Sindik, 2008).

Prema knjizi "Sport za svako dijete" autora Sindika (2008), sport ima pozitivne utjecaje na djecu i razvoj njihove ličnosti. Sportske aktivnosti potiču razvoj pozitivnih osobina, pružaju zdrave modele ponašanja, promiču korisne navike te jačaju samopouzdanje i emocionalnu stabilnost.

Kroz igru, djeca uče sudjelovati u društvenim aktivnostima i postaju sve složenija i kompleksnija kako rastu i stariju. Igra im omogućuje razvoj socijalnih vještina, postizanje individualnih uspjeha, učenje o spolnim ulogama i svojim potrebama te izražavanje emocionalnih osjećaja. Također, kroz igru imaju priliku upoznavati svoje socijalno okruženje i povezivati se s bliskim osobama. Kroz igru i sport, djeca stječu različite sposobnosti za

uspješnu interakciju i razvijaju socijalne kvalitete koje će im biti korisne u životu općenito (Žugić, prema Bungić, & Barić, 2009).

Kroz bavljenje fizičkom aktivnošću, razvijanje socijalnih vještina može imati pozitivan utjecaj na prevenciju zlouporabe droga i razvoj ovisnosti kod djece i adolescenata. Također, pomaže u smanjenju rizičnih ponašanja kao što su izostajanje iz škole, pokušaji samoubojstva, agresivno ponašanje i delinkvencija. Za pojedince koji se osjećaju usamljeno i izolirano, socijalne koristi tjelesne aktivnosti mogu biti posebno važne jer im pružaju priliku i mogućnost da se povežu s drugima i izgrade društvene kompetencije (HZJZ, 2012).

djeca i mladi (od 5 do 17 godina)	odrasle osobe (od 18 do 64 godina)	starije osobe (od 64 godine)
		
<ul style="list-style-type: none"> • razvoj suradnje i vještina timskog rada • razvoj komunikacijskih vještina • razvoj strategija suočavanja s gubitkom • razvoj samodiscipline • prevencija mentalnih poremećaja • prevencija rizičnih ponašanja (zlouporaba sredstava ovisnosti, agresivna ponašanja i sl.) 	<ul style="list-style-type: none"> • izgradnja socijalnih odnosa i druženje • povećanje zabave i ugodnih emocija 	<ul style="list-style-type: none"> • prevencija usamljenosti i socijalne izolacije • povećanje ugodnih emocija

Slika 1. Socijalna dobrobit tjelesne aktivnosti na različite dobne skupine

<https://www.hzjz.hr/aktualnosti/europski-tjedan-mentalnog-zdravlja-tjelesna-aktivnost-pozitivno-djeluje-na-socijalnu-dobrobit/>

1.1.2. Uloga odraslih osoba u sportu

Odrasle osobe imaju značajan utjecaj na djetetov odnos prema sportu. Kroz svoje primjere i ponašanje, odrasli mogu utjecati na djetetovu motivaciju, interes i uključenost u sportske aktivnosti. Ako odrasle osobe pozitivno potiču dijete na bavljenje sportom, vodeći vlastitim primjerom ili podržavajući dijete u sportskim aktivnostima, dijete će vjerojatno razviti zdrave

navike i pozitivan stav prema sportu od rane dobi. S druge strane, nedostatak poticaja i primjera odraslih osoba u okolini može smanjiti vjerojatnost da dijete sudjeluje u sportskim aktivnostima.

Važne uloge odraslih osoba u djetetovom odnosu prema sportu su uloga trenera i uloga roditelja. Treneri imaju značajan utjecaj na motivaciju, razvoj vještina i sportski napredak djeteta. Roditelji također igraju važnu ulogu podrške i poticaja, te mogu pružiti emocionalnu podršku djetetu u sportu.

Također, pedagozi koji rade u obrazovnim ustanovama imaju ulogu u stvaranju pozitivne slike o sportu kod djece i mladih. Organizacija sportskih natjecanja, informiranje roditelja o različitim sportskim aktivnostima izvan škole, posjeti sportskim klubovima i udrugama, fakultativna nastava iz tjelesnog odgoja, te poticanje rekreativnog provođenja slobodnog vremena mogu biti načini na koje pedagozi mogu poticati djecu i mlade na bavljenje sportom.

1.1.3. Uloga trenera

Treneri imaju ključnu ulogu u maksimalnom razvoju sportaša, utječući na razvoj njihovih psihomotornih sposobnosti, razinu ambicija, emocionalnu stabilnost, moralne vrijednosti, sportske vještine i druge potencijale. Njihova osobnost i pedagoško djelovanje imaju značajan utjecaj na sportaše (Ilić, 2003).

Trener ima utjecaj ne samo na sportski napredak djeteta ili mlade osobe, već i na druge važne aspekte njihovog života.

(Barić & Horga, 2006). Način vođenja trenera ima izuzetno važnu ulogu u oblikovanju psihosocijalnog iskustva djece i mladih tijekom treninga. To je jedan od ključnih faktora u stvaranju emocionalne atmosfere. (Barić & Horga, 2006). Postoji razlika između autoritativnog i demokratskog stila vođenja trenera. Sindik (2008) naglašava potrebu da trener kombinira oba stila vođenja u svom radu. To znači da trener povremeno samostalno postavlja granice i zadatke za sudionike, ali isto tako povremeno donosi odluke u suradnji s grupom djece. Ovo je važno jer sport može imati značajnu ulogu u razvoju djeteta ili sportaša, stoga je važno pružiti im dovoljno pozitivnih iskustava u sportu. Na taj način osigurava se pozitivan utjecaj na odgoj i smanjuje se vjerojatnost da osoba odustane od sporta (Barić & Horga, 2006).

Način na koji trener strukturira sportsko okruženje ima značajan utjecaj na privlačnost tog okruženja za sportaše, posebno djecu i mlade. To uključuje interese i zadatke koje trener

postavlja kao primarne te vrijednosti i stavove koje promovira kroz sportsko iskustvo (Barić & Horga, 2006).

Trener može stvoriti poticajno i potporno okruženje kroz jasno postavljene ciljeve, izazovne zadatke, pružanje konstruktivne povratne informacije i podršku sportašima u njihovom razvoju. Također, promoviranje pozitivnih vrijednosti poput timskog rada, fair playa, poštovanja, discipline i samodiscipline može doprinijeti izgradnji pozitivne sportske kulture.

Kada trener uspije stvoriti takvo okruženje, sportaši se osjećaju privučeni, motivirani i ugodno uključeni u sportske aktivnosti. To može potaknuti njihovu strast prema sportu, poticanje razvoja njihovih vještina i poboljšanje njihove sportske izvedbe. Također, pozitivno sportsko okruženje može pridonijeti razvoju karakternih osobina kao što su samopouzdanje, samodisciplina, upornost i timski duh.

Ukratko, trener ima ključnu ulogu u oblikovanju sportskog okruženja, a način na koji to čini može značajno utjecati na privlačnost tog okruženja za sportaše, posebno djecu i mlade. Kroz postavljanje ciljeva, vrijednosti i promoviranje pozitivnih stavova, trener može potaknuti razvoj sportaša i pridonijeti njihovoj dugoročnoj angažiranosti u sportu.

Kada su svi ovi aspekti pozitivni, to povoljno utječe na motivaciju, a mladi sportaši se nalaze u okruženju koje potiče razvoj njihovih potencijala. Odnos između trenera i sportaša je interaktivan, što znači da oboje međusobno utječu jedno na drugo, što rezultira njihovim ponašanjem i doživljajem sporta. Ključno je da trener kao komunikator uspostavi dvosmjernu komunikaciju i međusobno razumijevanje, što stvara komunikacijski okvir obilježen uzajamnim razumijevanjem i poštovanjem. To smanjuje moguće konflikte između trenera i sportaša. (Zovko, S, & Klapan, 2021)

Pedagoška uloga trenera obuhvaća sveobuhvatno djelovanje na razvoj sportaša u intelektualnom, emocionalnom, voljnom, moralnom i cjelokupnom psihofizičkom smislu. Osim toga, trener ima zadatak pružiti pedagoško vođenje i savjetovanje sportašima u rješavanju njihovih osobnih i grupnih poteškoća te problema koji se javljaju tijekom prilagodbe na treninge, natjecanja i timski rad (Ilić, 2003). Preporučljivo je da trener u svom radu koristi afirmativan pristup, te da prilikom iznošenja kritike bude konstruktivan i pruži dobronamjerne

savjete za poboljšanje izvedbe. Jedna od uloga sportskog trenera je poticati i podržavati sportaše, pružajući im redovitu povratnu informaciju o uspješno obavljenim zadacima i napretku, kao i javna priznanja, pohvale i druge oblike pozitivne motivacije (Ilić, 2003). Također je važno da trener izbjegava ismijavanje, kažnjavanje i vrijeđanje kako bi se spriječio negativan utjecaj na razvoj samopoštovanja, samopouzdanja i osjećaja kompetentnosti mladih sportaša (Barić & Horga, 2006). Jedan od razloga nastanka ponašanja koja se smatraju oblicima zlostavljanja i prelaze profesionalne granice je usredotočenost trenera isključivo na postizanje vrhunskih sportskih rezultata, s naglaskom na njih kao jedinom mjerilu uspjeha (Zovko, S, & Klapan, 2021).

Prema Sindiku (2008), Perry Good navodi karakteristike kompetentnog i nekompetentnog trenera djece i mladih. Kompetentan trener se ističe svojom uvjerljivošću i jasnoćom u postavljanju zahtjeva pred djecu, sposobnošću rješavanja problema u ranoj fazi, pružanjem pomoći djeci u zadovoljavanju njihovih potreba, stvaranjem suradničke atmosfere među djecom, dosljednim davanjem uputa i konstruktivnim savjetima za ispravljanje, donošenjem odluka s dugoročnim učincima na umu, poštovanjem i važnosti različitih mišljenja te prepoznavanjem prioriteta. S druge strane, nekompetentni trener je opisan kao neodlučan, sklon odgađanju i zanemarivanju problema, izbjegava preuzimanje odgovornosti, oscilira između popustljivosti i autoritarnosti, nedovoljno pridaje pažnju djeci, zaboravlja prethodno dana uputstva i proturječi im, te često postavlja nove zadatke prije nego što su prethodni adekvatno savladani i usvojeni.

1.1.4. Uloga roditelja

Obitelj, posebno roditelji, predstavljaju malu zajednicu u kojoj dijete raste i razvija se. Zbog toga su roditelji izuzetno važni za socijalni i sportski razvoj djeteta, te imaju snažan utjecaj kroz svoje odgojne metode. Kada roditelji pravilno pristupaju sportu, djeca će biti usmjerena prema najboljem putu za razvijanje ljubavi prema sportu. Primijetno je da aktivno sudjelovanje roditelja u sportskoj karijeri djeteta ima pozitivan utjecaj na njegovo dugoročno uključivanje u sport. Kada roditelji aktivno sudjeluju u tjelesnoj aktivnosti, potiču djecu na vježbanje na jedan od najučinkovitijih načina, što je potvrđeno istraživanjima. Kada oba roditelja pokazuju interes za sport, dijete ima čak šest puta veću vjerojatnost da će se i samo baviti sportskim aktivnostima (Barić I. , 2019). Komunikacija i postupci roditelja prema djeci i mladima koji se bave

sportskim aktivnostima znatno su utjecani njihovim stilom odgoja. Odgojni stilovi se obično dijele na dvije dimenzije koje su povezane s djetetovim razvojem - toplina roditelja i razina nadzora. Roditeljska toplina obuhvaća podršku, brigu, ljubav i ohrabivanje koje roditelji pružaju djetetu. S druge strane, roditeljski nadzor podrazumijeva kontrolu i disciplinu. Suprotno roditeljskoj toplini nalazi se neprijateljstvo i odbacivanje, dok se suprotno roditeljskom nadzoru nalazi nedostatak nadzora nad djetetom (Vasta, Haith, & Miller, 1998). Kombiniranjem tih dimenzija mogu se identificirati četiri različita stila roditeljstva koji će biti analizirani u daljnjem radu u kontekstu sporta.

Prvi stil roditeljstva je autoritativni stil koji obuhvaća brižne i osjetljive roditelje, ali istovremeno postavljaju jasne granice. Ovaj stil roditeljstva ima najpozitivniji utjecaj na ranu socijalnu dobrobit djece. Djeca s autoritativnim roditeljima su znatiželjna, samopouzdana i neovisna te često postižu akademski uspjeh. U kontekstu sporta, autoritativni roditelji nastoje pripremiti svoju djecu za nove i nepredvidljive situacije, poput poraza, kako bi smanjili negativne reakcije koje se mogu javiti. Djeca odgojena u autoritativnom stilu često su poslušna prema svojim trenerima i nastoje dati svoj maksimum na treninzima (Vasta, Haith, & Miller, 1998).

Druga skupina obuhvaća autoritarne roditelje. Oni imaju snažnu potrebu za strogom kontrolom nad ponašanjem djeteta, često se koristeći prijetnjama i kažnjavanjem. Nažalost, ovaj pristup često negativno utječe na djecu. Djeca koja su odgojena od strane autoritarnih roditelja često postaju nepredvidljiva, pokazujući problematično ponašanje, agresivnost i razdražljivost. Ovi roditelji rijetko njeguju otvoren i ravnopravan razgovor sa svojom djecom, vjerujući da su jedini u pravu. Njihov cilj je uspostaviti apsolutnu kontrolu nad djetetom. Često su prisutni na svakom treningu i natjecanju, te nepotrebno komentiraju, što ometa dijete u njegovoj sportskoj izvedbi. Kada se suoče s neuspjehom ili teškim situacijama za dijete, takvi roditelji obično nedostaju u pružanju podrške (Vasta, Haith, & Miller, 1998).

Nije rijetko da autoritarni roditelji ispoljavaju izljeve bijesa i primjenjuju fizičku kaznu te prijetnje prema svojoj djeci, što stvara veliki psihološki pritisak na dijete. Kao rezultat takvog ponašanja, djeca često razvijaju strah od sportskih natjecanja zbog mogućnosti neuspjeha i reakcije roditelja na taj neuspjeh. Ova vrsta djece često pokazuje neposlušnost na treninzima.

Osobe s teško kontroliranim emocijama često prekidaju svoju sportsku karijeru, a roditelji igraju ključnu ulogu kao osnovni uzrok zbog kojeg se bavljenje sportom pretvara u teret za njih (Vasta, Haith, & Miller, 1998).

Treću skupinu roditelja čine popustljivi roditelji. Oni iskazuju veliku ljubav prema svom djetetu i vrlo su osjetljivi, ali postavljaju premalo ograničenja i granica. Pružaju bezuvjetnu podršku i ohrabrenje svojoj djeci, ali nedostaje im struktura i jasne granice, što rezultira nezrelošću i impulzivnošću kod djece. Kada je riječ o sportu, takvi roditelji nedovoljno kontroliraju dijete i ne pridaju dovoljnu pažnju njegovoj sportskoj karijeri. Na primjer, ako dijete uživa u sportskim aktivnostima, podržavaju ga i podržavaju daljnje bavljenje sportom. Međutim, ako dijete izgubi interes i postane nezadovoljno, ovi roditelji neće se potruditi razumjeti razloge za takvu situaciju, već će brzo završiti djetetovu sportsku karijeru ili se okrenuti potrazi za novim sportom, klubom ili trenerom. Djeca koja odrastaju s takvim roditeljima često mijenjaju sportske aktivnosti, ne slušaju savjete trenera i donose odluke svojevoljno (Vasta, Haith, & Miller, 1998).

Posljednju skupinu čine ravnodušni ili indiferentni roditelji. Takvi roditelji često ne postavljaju jasne granice i limite, niti pružaju dovoljnu pažnju i emocionalnu podršku djetetu. Ovaj roditeljski stil nije podržavajući za zdrav socijalni razvoj djeteta, što često rezultira zahtjevnim i neposlušnim ponašanjem kod djece koja odrastaju u takvom okruženju... Ovi roditelji, općenito i u kontekstu sporta, ne posvećuju dovoljnu pažnju djetetovom sportskom razvoju i nisu zainteresirani za napredak ili stagnaciju djeteta. Rijetko ili gotovo nikad ne prisustvuju treninzima ili natjecanjima, što rezultira niskom samopouzdanjem kod djeteta i gubitkom motivacije za bavljenje sportom. Osim toga, djeca s takvim roditeljima pasivno pristupaju sportskim aktivnostima i pokazuju neprimjereno ponašanje na treninzima i natjecanjima (Vasta, Haith, & Miller, 1998).

U literaturi se također navode tri različita tipa roditelja prema njihovoj razini i intenzitetu angažmana. Ti tipovi obuhvaćaju pretjerano angažirane roditelje, umjereno angažirane roditelje i neangažirane roditelje (Bosnar & Turkalj, 2011)

Pretjerano angažirani roditelji se ističu visokom razinom involviranosti u djetetov sportski uspjeh, često postavljajući nerealno visoke ciljeve i teško razlikujući vlastite ambicije od djetetovih. Ponekad se ponašaju kao treneri umjesto roditelja. Oni redovito prisustvuju treninzima i natjecanjima, iniciraju komunikaciju s trenerima, zahtijevaju veći napor i rad od djeteta, te im nedostaje sposobnost kontroliranja vlastitih emocija na natjecanjima. Uz to, često primjenjuju kazne ako se djetetova očekivanja u vezi s pobjedama na natjecanjima ne ostvare (Bosnar & Turkalj, 2011).

Umjereno angažirani roditelji imaju čvrste stavove i uvjerenja o roditeljstvu i odgoju, postavljajući jasne granice u ponašanju djeteta. Ipak, istovremeno pokazuju razumijevanje i omogućavaju djetetu da samostalno donosi odluke o svojoj sportskoj karijeri (Bosnar & Turkalj, 2011).

Neangažirani roditelji su nedovoljno angažirani u pružanju materijalne i emocionalne podrške djetetu sportašu. Oni ne sudjeluju u financiranju troškova treninga, ne pridaju važnost prehrani i prijevozu te rijetko prisustvuju treninzima i natjecanjima. Također, pokazuju nedovoljan interes za rad i napredak djeteta, što često dovodi do toga da dijete traži zamjensku roditeljsku figuru u svom treneru (Bosnar & Turkalj, 2011).

1.1.5. Teorija ciljnih orijentacija

Teorija ciljnih orijentacija pojedinca opisuje osobu koja je usmjerena prema određenom cilju koji utječe na njezino ponašanje i proces donošenja novih odluka (Roberts, Treasure, & Balague, 1998)

Kao rezultat toga, prema autorima, ponašanje pojedinca ima svrhu demonstriranja vlastite kompetentnosti, pri čemu percepcija vlastitih sposobnosti postaje ključna varijabla. Ciljne orijentacije mogu se opisati kao kognitivne sheme koje su inherentne pojedincu i podložne promjeni tijekom vremena. Istovremeno, one pokazuju određenu razinu trajnosti tijekom vremena (Roberts, Treasure, & Balague, 1998)

Kada se istražuju moralne akcije sportaša, preporučuje se uzeti u obzir njihovo ponašanje u odnosu na okruženje i interakcije s važnim osobama kao što su treneri, članovi kluba, roditelji ili obožavatelji. Ove socijalne interakcije imaju značajan utjecaj na moralni razvoj i moralno ponašanje sportaša. Stoga je važno promatrati kako sportaši reagiraju na kontekst ili okruženje

koje je stvoreno od strane tih značajnih drugih, uzimajući u obzir i individualne karakteristike pojedinca (Gano-Overway, i dr., 2005)

Sportska psihologija je najviše prihvatila koncept teorije ciljnih orijentacija prema Nichollasu 1984. Prema autoru, pojedinac pokušava razviti sposobnosti i dokazati sebi ili drugima da su njegove sposobnosti visoke. Ako ne može demonstrirati visoku sposobnost, tada će se truditi izbjeći pokazivanje niske sposobnosti. Stoga je svrha ponašanja pojedinca stvarna kompetencija ili percepcija kompetentnosti. (Nichollas, 1984) tvrdi da pojedinac procjenjuje vlastite sposobnosti i vjerojatnost uspješnog izvođenja, te na temelju toga odabire ciljeve.

Autor razlikuje dvije vrste ciljnih orijentacija u sportu: usmjerenost prema zadatku i usmjerenost prema postizanju sportskih vještina (task involvement), te usmjerenost prema izvedbi i rezultatu (ego involvement/performance involvement). Ove dvije ciljne orijentacije su neovisne - pojedinac može biti visoko ili nisko usmjeren na jednoj ili obje ciljne orijentacije (Roberts G. , 2001.)

Sportaš koji je dominantno usmjeren prema zadatku prosuđuje vlastitu kompetentnost na temelju svoje prošle izvedbe ili napretka u sportskim vještinama. Temeljni kriterij uspjeha za njih je subjektivni osjećaj napretka u sportskoj izvedbi ili savladavanju sportskog zadatka.

S druge strane, sportaš koji je dominantno usmjeren prema izvedbi i rezultatima ne smatra napredovanje ili postizanje vještine dovoljnim da bi se osjećao uspješnim, sposobnim i kompetentnim. Njihov doživljaj uspjeha temelji se na usporedbi s drugima, gdje "biti uspješan" znači "biti bolji od ostalih". Oni koriste normativne kriterije za procjenu vlastitih sposobnosti. Za njih je uspjeh rezultat nadmoćnih sposobnosti, a ne samo uloženog napora. Da bi bili zadovoljniji, često je potrebno demonstrirati vlastitu superiornost ili izbjeći mogućnost pokazivanja slabosti. Stoga takvi sportaši često biraju manje zahtjevne ciljeve, čak i ispod svojih stvarnih mogućnosti, kako bi izbjegli neuspjeh.

Raznolikost ciljnih orijentacija rezultat je osobnih karakteristika sportaša, ali i određene mjere situacijskih obilježja. Osobne karakteristike određuju "prirodnu vjerojatnost usvajanja određene ciljne orijentacije i ispoljavanje karakterističnih obrazaca ponašanja" (Duda, Motivation in Sport Settings : A Goal Perspective Approach. In:Roberts, G.C. (Ed.): Motivation in Sport and Exercise, (pp 57-93). Champaign, IL, 1992)

Situacijska obilježja mogu doprinijeti promjeni te vjerojatnosti. Stoga, ciljna orijentacija pojedinca se ne smatra inherentnom osobinom, već se više promatra kao kognitivna shema (Roberts G. , 2001.) koja se može mijenjati ovisno o načinu na koji osoba obrađuje informacije u različitim zadacima i okolnostima.

Rezultati istraživanja u sportu koja proučavaju ciljnu orijentaciju dosljedno pokazuju da je orijentacija prema učenju i zadatku povezana s pozitivnim motivacijskim obrascima te adaptivnim kognitivnim, afektivnim i ponašajnim odgovorima sportaša. Ti sportaši pripisuju uspjeh uloženom trudu i radu (Duda & Hall, Achievement Goal Theory in Sport, 2001). S druge strane, sportaši usmjereni na izvedbu i rezultat pripisuju uspjeh nadmoćnim sposobnostima ili ga smatraju rezultatom sreće, prijevare ili socijalne potvrde stečene nadmašivanjem drugih (Barić R. , 2004)

Također, orijentacija prema učenju i zadatku obično je povezana s pozitivnim afektivnim obrascima jer sportaš doživljava sportsku aktivnost kao vlastiti izbor, bavi se sportom zbog unutarnje potrebe i nije kontroliran vanjskim čimbenicima, što dovodi do osjećaja samodeterminacije. S druge strane, sportaš koji je dominantno usmjeren na izvedbu i rezultat može pokazivati pozitivne motivacijske obrasce (Biddle, Wang, Kavussanu, & Spray, 2003) , primjerice ako uspije nadmašiti druge, ali također može iskusiti negativne obrasce ako doživi neuspjeh. Osim toga, takav sportaš često osjeća pritisak zbog imperativa postizanja rezultata, što može povećati anksioznost, posebno tijekom javnih nastupa i natjecanja.

2. Cilj, problem i hipoteze istraživanja

Cilj ovog istraživanja je ispitati ciljne orijentacije mladih sportaša od djetinjstva do kasne adolescencije. Metodologija istraživanja se temeljila na kvantitativnom pristupu, kroz presječno istraživanje koje će uključivati uzorak mladih sportaša u dobi od 10 do 18 godina.

Postavljeni su sljedeći problemi:

- 1: Ispitati ciljne orijentacije mladih sportaša i sportašica te usporediti njihovu usmjerenost na izvedbu s usmjerenošću na zadatak
2. Ispitati povezanost ciljnih orijentacija i dobi (na razini čitavog uzorka te za svaki sport zasebno);

3. Ispitati povezanost ciljnih orijentacija i dužine treniranja (na razini čitavog uzorka te za svaki sport zasebno);
4. Usporediti ciljne orijentacije između dvije skupina mladih sportaša i sportašica (nogomet/taekwondo).

Uz navedene probleme postavljene su sljedeće hipoteze:

H1: Kod mladih sportaša i sportašica usmjerenost na zadatak bit će izraženija od usmjerenosti na izvedbu.

H2: Dob mladih sportaša bit će pozitivno povezana s njihovom usmjerenošću na zadatak, a negativno s usmjerenošću na izvedbu.

H3: Dužina treniranja bit će pozitivno povezana s njihovom usmjerenošću na zadatak, a negativno s usmjerenošću na izvedbu.

H4: Usmjerenost na zadatak bit će viša kod sportaša i sportašica koji treniraju nogomet od onih koji treniraju taekwondo.

2.1. Metoda

Sudionici

U istraživanju su sudjelovali nogometaši, nogometašice, taekwondaši i taekwondašice uzrasta od 10 do 18 godina. Istraživanje je provedeno u 3 kluba. Jednom taekwondo klubu i dva nogometna kluba. Ukupni uzorak je uhvatio 99 sportaša/sportašica ($N_{\text{nogomet}}=49$, $N_{\text{taekwondo}}=50$), od toga je 36 djevojčica ($\check{Z}_{\text{taekwondo}}=32$, $\check{Z}_{\text{nogomet}}=4$) i 63 dječaka ($M_{\text{taekwondo}}=18$, $M_{\text{nogomet}}=45$). Nitko od sudionika ne trenira određeni sport manje od 6 mjeseci. Struktura uzoraka vidljiva je u tablica 1.

Mjerni instrumenti

U ovom istraživanju korišten je jedan mjerni instrument

-*Upitnik ciljne orijentacije u sportu* (Task & Ego Orientation in Sport Questionnaire, TEOSQ), kojeg su konstruirali Duda i Nicholls 1991. godine. Ovaj pristup je razvijen temeljem Nichollovih koncepata i empirijskih istraživanja o ciljnoj orijentaciji u školskom okruženju, te je kasnije prilagođen i primijenjen u kontekstu sporta. U ovom radu korištena je ranije prevedena verzija upitnika (D, 2020) koju smo prilagodili za primjenu na populaciji taekwondo i nogometa.

Upitnik se sastoji od 13 čestica koje su podijeljene u dvije skupine kako bi mjerila dvije teorijski neovisne dimenzije: usmjerenost na zadatak i razvoj vještina (7 čestica) ili na izvedbu i rezultat (6 čestica).

Sudionicima je bio postavljen zadatak da odgovore na 13 čestica koje su bile povezane s jednom od dimenzija ciljne orijentacije (Prilog 3). Sudionici su davali odgovore koristeći Likertovu skalu u rasponu od 1 do 5. pri čemu brojka 1 označava „u potpunosti se ne slažem“, a 5 „u potpunosti se slažem“.

2.2. Rezultati

Rezultat se izračunavao zasebno za svaku skalom putem prosječne vrijednosti odgovarajućih čestica. Veći ukupni rezultat na skali usmjerenosti prema zadatku i usavršavanju sportskih vještina ukazuje na veću fokusiranost pojedinca na zadatke i poboljšanje sportskih vještina. S druge strane, viši ukupni rezultat na skali usmjerenosti prema izvedbi i rezultatima ukazuje na veću orijentaciju pojedinca prema postizanju rezultata i izvedbi. Rezultat pojedinca na jednoj skali ne utječe na rezultat na drugoj skali.

Tablica 1: Struktura zoraka

		Spol		ukupno
		Ž	M	
sport	Taekwondo	32	18	50
	Nogomet	4	45	49
Ukupno		36	63	99

Prema rezultatima istraživanja, nije bilo statistički značajne povezanosti između dobi i usmjerenosti između dobi i usmjerenosti na zadatak kao ni usmjerenosti na izvedbu (Tablica2). Iz toga se da zaključiti da usmjerenost na zadatak i usmjerenost na izvedbu zasigurno ovise o osobnim ciljevima sportaša. Predpostavka je da sportaš koji se tek upisao može više težiti uspijehu u sportu od sportaša koji trenira određeni niz godina. Također valja naglasiti da postoje sportaši koji su rekreativci, pa samim time ne stavljaju u prvi plan rezultat i izvedbu, nego im je na prvom mjestu osjećaj koji u njima izaziva trening.

Tablica 2: Povezanost između dobi i usmjerenosti na zadatak/izvedbu (Spearmanov P)

Čitavi uzorak	Dob
Usmjerenost na zadatak	-0.06 (P=0.53)
Usmjerenost na izvedbu	0.03 (P=0.777)

Nije bilo statistički značajne povezanosti niti na razini svakog spola zasebno.

U ovom istraživanju, sportaši i sportašice koji treniraju taekwondo bili su prosječno više usmjereni na izvedbu od nogometaša (Tablica 3) .

Table 3 Usporedba ciljnih orijentacija dviju skupina sportaša i sportašica (nogomet/taekwondo)

Ciljne orijentacije:	Medijan (IQR)		P*
	nogomet	taekwondo	
Usmjerenost na izvedbu	2.3 (1.8-3.0)	3.2(2.8-3.8)	<0,001
Usmjerenost na zadatak	4.7(4.6-5.0)	4.6(4.0-4.6)	0,011

*Mann Whitney test

Usmjerenost na zadatak bila je značajno viša kako na razini čitavog uzorka tako i unutar podskupina podijeljenih po sportu (nogomet/taekwondo) i spolu (dječaci/djevojčice).

Tablica 4 Usporedba ciljne orijentacije između dvije skupine sportaša i sportašica(nogomet/taekwondo)

	Medijan (IQR)		P*
	Usmjerenost na izvedbu	Usmjerenost na zadatak	

Čitavi uzorak (N=99)	2.8. (2.0-3.5)	4.6 (4.1-4.9)	P<0.001
Nogomet (N=49)	2.3 (1.8-3.0)	4.7 (4.6-5.0)	P<0.001
Taekwondo (N=50)	3.2 (2.8-3.8)	4.6 (4.0-4.9)	P<0.001
Dječaci (N=63)	2.5 (1.8-3.5)	4.7 (4.3-5.0)	P<0.001
Djevojčice (N=36)	3.0 (2.3-3.6)	4.6 (3.9-4.9)	P<0.001

*Wilcoxonov test

2.3. Rasprava

Svrha ovog istraživanja bila je ispitati ciljne orijentacije mladih sportaša i sportašica koji aktivno treniraju nogomet i taekwondo.

Kroz analizu prikupljenih podataka, rezultati ovog istraživanja mogu pružiti važne uvide u utjecaj dobi na ciljne orijentacije mladih sportaša. Ti uvidi mogu biti korisni trenerima i roditeljima u pružanju adekvatne podrške i motivacije mladim sportašima u skladu s njihovim individualnim potrebama.

Ciljne orijentacije mladih sportaša i sportašica ; usmjerenost na izvedbu i usmjerenost na zadatak

Na samom početku se postavljao problem vezan za usmjerenost na zadatak i usmjerenost na izvedbu. Pretpostavka je bila da će na čitavom uzorku usmjerenost na zadatak biti izraženija nego usmjerenost na izvedbu, što se na kraju ispostavilo ne točnim.

Nije pronađena statistički značajna povezanost između ciljne orijentacije na izvedbu i rezultat s intrinzičnom motivacijom niti s jednom dimenzijom intrinzične motivacije. Ovi rezultati su u skladu s prethodnim istraživanjima koja su konzistentno pokazala minimalnu ili nultu negativnu povezanost s intrinzičnom motivacijom (Biddle S. , 2001).

Orijentacija prema rezultatu i izvedbi pokazuje povezanost s uživanjem u aktivnosti (ako postoji), kao i općenito s intrinzičnom motivacijom, ovisno o razini percipirane sposobnosti pojedinca i orijentaciji prema zadatku i učenju. Sportaši koji su visoko orijentirani prema zadatku, bez obzira na razinu orijentacije prema rezultatu, više uživaju u aktivnosti od onih koji su visoko orijentirani prema izvedbi i rezultatu, ali nisko prema učenju. Izgleda da je za uživanje u sportu, ulaganje truda i iskazivanje pozitivnih emocionalnih reakcija važna

orijentacija prema učenju i napretku, bez obzira na usmjerenost prema konačnom rezultatu i izvedbi (Duda & Hall, Achievement Goal Theory in Sport, 2001)

Prema *teoriji postignuća*, sportaši koji su usmjereni na zadatke i razvoj sportskih vještina, bez obzira na vlastitu percepciju kompetentnosti, pokazivat će pozitivne motivacijske obrasce. Ti obrasci dodatno će se pojačati ako sportaši percipiraju okolinu kao poticajnu za učenje. Takvi sportaši će pozitivno reagirati i u okruženju koje je usmjereno prema demonstraciji izvrsnosti i postizanju rezultata. Međutim, kod sportaša koji nemaju izraženu orijentaciju prema učenju i zadacima, percepcija okoline koja je naglašeno usmjerena na rezultate i izvedbu može prevladati nad njihovom slabom orijentacijom prema zadacima, što može rezultirati negativnijim motivacijskim odgovorima. Sportaši koji su usmjereni prema izvedbi i postizanju rezultata, u okruženju koje također percipiraju kao usmjereno prema izvedbi i rezultatima, će izražavati pozitivne reakcije samo ako imaju visoku percepciju vlastite kompetentnosti (Newton & Duda, 1999).

Povezanost ciljnih orijentacija i dobi (na razini čitavog uzorka te za svaki sport zasebno)

Kada se govori o povezanosti ciljnih orijentacija i dobi, prema rezultatima istraživanja, nije bilo značajne statističke povezanosti između dobi sportaša i njihove usmjerenosti prema zadatku ili usmjerenosti prema izvedbi (vidljivo u Tablici 2). Iz toga se može zaključiti da usmjerenost prema zadatku i usmjerenost prema izvedbi ovise o individualnim ciljevima svakog sportaša.

Kada sportaši upisuju određeni sport, obično to bude u ranoj dobi. Najčešće polaskom u školu upisuju i sport. Tada prolaze kroz određeno razdoblje prilagodbe i usvajanja nove okoline. Tijekom tog perioda, oni se usredotočuju na povezivanje s trenerima i kolegama u klubu. Nakon što prođe razdoblje prilagodbe, sportaši postupno postaju svjesni svojih ciljeva i počinju se opredjeljivati između natjecateljskog i rekreativnog pristupa.

Razdoblje prilagodbe predstavlja fazu u kojoj sportaši pokušavaju pronaći svoje mjesto u novoj sredini i upoznati se s novim zahtjevima. Ovo razdoblje varira od osobe do osobe i ovisi o individualnom sportašu. Tijekom tog razdoblja, neki sportaši pronalaze motivaciju u osjećaju

zadovoljstva koji proizlazi iz postizanja sportskih rezultata, dok drugima odgovara osjećaj postignuća i pažnje koju dobivaju od trenera. Također, neki sportaši u tom sportskom klubu pronalaze „drugu obitelj“ i osjećaj sigurnosti koji im pomaže u njihovom daljnjem napredovanju.

Povezanost ciljnih orijentacija i dužine treniranja (na razini čitavog uzorka te za svaki sport zasebno)

Pretpostavka je da sportaši koji su novi u određenom sportu mogu imati veći cilj postizanja uspjeha u usporedbi s onima koji treniraju već nekoliko godina. Također, važno je napomenuti da postoje rekreativni sportaši koji ne stavljaju naglasak na rezultate i izvedbu, već im je važniji osjećaj koji im trening pruža.

Prema (Gill, 1992), postoji mogućnost da rodne razlike u percepciji postignuća budu utjecajne u ovisnosti o rodnim karakteristikama aktivnosti. Primjerice, taekwondo kao borilačka vještina može odražavati maskuline vrijednosti i podržavati maskuline ciljne orijentacije, poput veće orijentacije prema postizanju rezultata i manje orijentacije prema zadatku. Ovo bi moglo rezultirati homogenošću ciljnih orijentacija među muškarcima i ženama u tom sportu.

Međutim, istraživanja provedena na sportašima izvan taekwondoa ukazuju na to da su muški sportaši više usmjereni prema izvedbi, dok su ženski sportaši više usmjereni prema zadatku (Duda & Hall, Achievement Goal Theory in Sport, 2001). Ovo upućuje na suprotan nalaz u usporedbi s taekwondo, što sugerira da postoji varijabilnost u ciljnim orijentacijama između muškaraca i žena ovisno o specifičnim sportovima ili aktivnostima koje se promatraju.

U ovom istraživanju, nisu pronađene rodne razlike u ciljnoj orijentaciji prema zadatku i usavršavanju vještina u ovom istraživanju, što implicira da sportaši i sportašice uključene u uzorak jednako vrednuju učenje novih tehnika i poboljšanje već usvojenih vještina. Jedno moguće objašnjenje može ležati u činjenici da napredovanje u taekwondou također ovisi o stjecanju pojasa prema hijerarhiji koja se temelji na uvježbavanju pretpostavljenih tehnika s partnerom. Dakle, ako pojedinac ne usavrši zadane tehnike, neće moći preći na sljedeću razinu u učenju novih tehnika, što jednako vrijedi i za muške i ženske taekwondoše.

Usporedba ciljnih orijentacija između dviju skupina mladih sportaša i sportašica (nogomet/taekwondo)

Situacija je nešto jasnija kada se govori o ciljnim orijentacijama između dviju skupina sportaša i sportašica (taekwondo/nogomet). Sportaši koji treniraju taekwondo više su usmjereni na izvedbu nego na rezultat, dok kod sportaša koji treniraju nogomet to nije slučaj (Tablica 4).

Prema prethodnim istraživanjima ciljnih orijentacija kod sportaša (Gano-Overway, i dr., 2005), možemo primijetiti da mladi taekwondaši i taekwondašice u ovom uzorku pridaju veliku važnost učenju sportskih vještina i usvajanju tehničkih rezultata.

Rezultati ovog istraživanja ukazuju na to da su sportaši i sportašice koji su se bavili taekwondo bili više usmjereni prema izvedbi nego prema rezultatima (Tablica 3). U momčadskim sportovima, treneri često naglašavaju razvoj timskog duha kod djece, budući da u sportovima poput nogometa postizanje rezultata zahtijeva timski rad. S druge strane, treneri u individualnim sportovima, kao što je taekwondo u ovom slučaju, češće se fokusiraju na napredak individualnih vještina sportaša.

U individualnim sportovima, sportski rezultat uglavnom proizlazi iz individualnih vještina i uspjeha pojedinca. S druge strane, u momčadskim sportovima poput nogometa, postoji više faktora koji utječu na rezultate ekipe, kao što su zajedništvo, timski duh i međusobni odnosi unutar ekipe. U taekwondou, kao individualnom sportu, rezultat ovisi isključivo o kvaliteti pojedinca, dok se u nogometu, kao momčadskom sportu, rezultat oblikuje atmosferom unutar ekipe.

Osoba koja je usmjerena na zadatak i učenje, ili se nalazi u okruženju koje potiče napredak, svoju aktivnost obavlja iz unutarnjih pobuda. Ona vidi aktivnost kao samostalni cilj i stoga se fokusira na zahtjeve zadatka i pokušava prevladati sve izazove. Intrinzična motivacija, koja uključuje ove aspekte, postaje ključni faktor u definiranju uspjeha u smislu osobnog napretka, umjesto korištenja vanjskih kriterija povezanih s izvedbom i rezultatom kao "konačnim proizvodom" uloženog truda. S druge strane, kada je orijentacija usmjerena na izvedbu i rezultat te se potiče takva usmjerenost, ulaganje u aktivnost postaje samo sredstvo za postizanje cilja. Kriterij vrednovanja i uspjeha je vezan uz vanjska priznanja, što često dovodi do povećane svijesti o sebi jer se samopoštovanje i osjećaj vlastite vrijednosti dominantno temelje na demonstriranju superiornih sposobnosti i usporedbi s drugima. Takva perspektiva vjerojatno

dovodi do povećanog pritiska i anksioznosti, što posljedično smanjuje intrinzičnu motivaciju. (Duda & Hall, Achievement Goal Theory in Sport, 2001)

2.3.1. Ograničenja ovog istraživanja

Iako ovo istraživanje pruža važne uvide u povezanost između ciljnih orijentacija i dobi kod mladih sportaša, važno je istaknuti da postoje određena ograničenja koja su prisutna u ovom istraživanju.

Prvo ograničenje ovog istraživanja odnosi se na reprezentativnost uzorka. Budući da je bilo potrebno informirati roditelje/skrbnike sudionika o svrsi i karakteristikama istraživanja, bilo je potrebno posjetiti taekwondo klubove i nogometne klubove te im podijeliti informativna pisma za roditelje/skrbnike. Odabirom klubova koji bi mogli obuhvatiti veći broj sudionika određene dobi, dobiven je prikladan uzorak. Međutim, treba imati na umu da ovo može utjecati na generalizaciju dobivenih rezultata.

Sljedeći nedostatak je da je u ovom istraživanju, uzorak sudionika bio ograničen na sportaše iz samo dva sporta, taekwondo-a i nogometa. Ako bi se prikupljanje podataka proširilo na druge sportove, broj ispitanika bi bio veći, što bi omogućilo širu reprezentativnost uzorka među sportašima koji se bave individualnim i timskim sportovima. Međutim, u budućim istraživanjima treba težiti tome da se odmakne od ograničenja na ova dva sporta i da se istraživanje proširi na opću populaciju sportaša kako bi se bolje razumjeli odnosi varijabli na širem uzorku. Također, buduća istraživanja mogu se usredotočiti na sportaše koji se isključivo bave određenim sportom kao njihovom jedinom izvanškolskom aktivnošću. Kao nedostatak vezan za uzorak valja naglasiti kako su se u ovom istraživanju radi o nejednačenosti sudionika. Znatno je veći broj dječaka ($N=63$) od broja djevojčica ($N=36$)

Još jedan od nedostataka je taj da se radi o presječnom istraživanju. Da se radi o longitudinalnom istraživanju, u kojem se prati sportaše od početka treniranja, vjerojatno bi rezultati bili drugačiji.

Kako bismo dobili dublji uvid u kompleksnost odnosa ciljnih orijentacija u kontekstu sporta, korisno bi bilo istražiti ovu temu i iz razvojne perspektive. To se može postići korištenjem longitudinalnog istraživačkog dizajna koji prati sudionike tijekom vremena, ili transverzalnog dizajna koji uključuje velik broj sportaša iz različitih dobnih skupina. Također, bilo bi korisno

replicirati istraživanje na sudionicima različitih sportova, kako individualnih tako i timskih. Usporedba razlika između rekreativaca i natjecatelja, kao i amatera i profesionalaca, također bi bila važna, ne samo u pogledu ukupnih rezultata na upitniku, već i na razini njegovih podskala.

2.3.2. *Smjernice za buduća istraživanja*

Jasno je da je istraživanje ciljnih orijentacija u sportu vrlo kompleksno pitanje. Kako bismo dobili bolji uvid u ciljne orijentacije kod mladih sportaša, preporučljivo je promatrati problem s razvojne perspektive. To bi se moglo postići korištenjem longitudinalnog istraživačkog dizajna koji prati istu skupinu sportaša tijekom vremena ili transverznog dizajna koji uključuje veliki broj mladih sportaša iz različitih dobnih skupina.

Korisne spoznaje mogu se dobiti i kroz kvalitativni istraživački pristup, koji omogućuje detaljniji uvid u način na koji sportaši, s različitim ciljnim orijentacijama, interpretiraju sportski kontekst. Važno je težiti pronalaženju mogućnosti objektivnog mjerenja ciljnih orijentacija i motivacijske klime kako bi se omogućilo kauzalno zaključivanje. U tu svrhu, potrebno je provoditi istraživanja u prirodnim uvjetima, kao i ona u kojima se manipuliraju karakteristikama okoline, poput trenerovog ponašanja. Na taj način može se preciznije odrediti utjecaj različitih obrazaca trenerovog ponašanja na motivacijske procese i ponašanje sportaša u sportskom kontekstu.

Budući da su ovi motivacijski koncepti gotovo nedovoljno istraženi na našim područjima, svako buduće istraživanje će pružiti vrlo vrijedne informacije koje će doprinijeti našem razumijevanju ovog područja.

3. Zaključak

Glavni cilj ovog istraživanja bio je istražiti povezanost između ciljnih orijentacija mladih sportaša i dobi. Istraživanje je provedeno na uzorcima taekwondaša/taekwondašica i nogometaša/nogometašica u dobi od 10 do 18 godina. Kako bismo ostvarili taj cilj, postavili smo nekoliko istraživačkih pitanja i pripadajućih hipoteza. Analizom podataka otkrili smo razlike u ciljnim orijentacijama koje su pokazale da su taekwondaši i taekwondašice više usmjereni prema izvedbi nego prema rezultatima.

Prema prethodnim istraživanjima, ciljna orijentacija prema zadatku i učenju se pokazala kao najvažniji prediktor pozitivnih aspekata intrinzične motivacije. Što je sportaš više usmjeren prema zadatku, učenju i usavršavanju vještina, to će više uživati u sportskim aktivnostima, biti zainteresiraniji, ulagati više napora i procjenjivati svoju kompetentnost višom. Također, situacijski faktori imaju dodatnu ulogu u predviđanju pozitivnih pokazatelja intrinzične motivacije.

Stoga, na temelju ove studije, nedvosmisleno je potvrđeno da dispozicijska orijentacija prema učenju i osobnom napretku, kao i prepoznavanje i poticanje suradnje i zajedničkog napretka sportskog tima, su povezani s adaptivnim motivacijskim obrascima. S druge strane, promocija natjecateljskog duha i imperativa rezultata povezana je s nepoželjnim motivacijskim obrascima. Kada razmišljamo o pozitivnom utjecaju koji sport ima na socijalizaciju, osobni razvoj i odgoj mladih sportaša, izuzetno je važno da sport bude prije svega ugodno, poželjno, pozitivno i korisno iskustvo u svim aspektima sportskog procesa. Stvaranje okruženja koje je usmjereno na učenje, napredak i suradnju pruža sportašima veću šansu za zadovoljstvo i sportski uspjeh. "Manje strogi" kriteriji za samoevaluaciju omogućuju veću kontrolu nad cijelim procesom i zadovoljavanje potreba za osjećajem kompetentnosti, autonomije i samoodređenosti. Takvo okruženje dodatno podržava i održava prirodnu sklonost prema učenju i usavršavanju, a ako je dovoljno snažno i dosljedno, vjerojatno može spriječiti pojavu manje željenih motivacijskih odgovora koji proizlaze iz uvjerenja da je uspjeh isključivo rezultat nadmoćnih sposobnosti. Stoga, trener bi trebao posebno voditi računa, pogotovo u radu s mladim sportašima, osiguravajući im dovoljnu količinu uputa i informacija, izbjegavajući opsesiju postizanjem rezultata, zanimajući se za mišljenja i prijedloge sportaša, naglašavajući potrebu za timskim radom, izbjegavajući javno vrednovanje individualne izvedbe, postavljanjem realnih i kratkoročnih ciljeva te jasno definirajući ulogu svakog sportaša.

U tu svrhu, važno je da sportaši i treneri uspostave međusobnu komunikaciju kako bi ostvarili optimalan odnos i bili u mogućnosti postići zajedničke ciljeve unutar ponekad rigidnog sportskog ili klupskog sustava.

4. Literatura

- Barbee, J. (2020). *Association of coach, peer, and parent-initiated motivational climate with*. Greenville: East Carolina University.
- Barić, & Horga. (2006). *Psihosocijalni i odgojni aspekti interakcije trenera i djeteta*. Zagreb: Quo vadis tisak.
- Barić, I. (2019). *Utjecaj roditeljskog stila života na djetetovo bavljenje sportom*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet.
- Barić, R. (2004). *Klima v Športu*. Ljubljana: Odelek za psihologijo Filozofska fakulteta v Ljubljani.
- Biddle, S. (2001). *Enhancing Motivation in Physical Education*. In: Roberts, G.C. (Ed.): *Advances in Motivation in Sport and Exercise*, (pp.101-129). Human Kinetics.
- Biddle, S., Wang, C., Kavussanu, M., & Spray, C. (2003). *Correlates of Achievement Goal Orientations in Physical Activity: A Systematic Review of Research*. *European Journal of Sport Science*, 3(5), 1-18.
- Bosnar, K., & Turkalj, I. (2011). *Roditeljska potpora dječacima u individualnim i ekipnim*. U: *Prskalo I. i Novak D. (ur.), Zbornik radova (str. 82-88)*. Poreč: Hrvatski Kineziološki Savez.
- D, K. (2020). *Odnos motivacijske klime i ciljnih orijentacija s*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu.
- Duda, J. (1992). *Motivation in Sport Settings : A Goal Perspective Approach*. In: Roberts, G.C. (Ed.): *Motivation in Sport and Exercise*, (pp 57-93). Champaign, IL. Human Kinetics Publisher.
- Duda, J., & Hall, H. (2001). *Achievement Goal Theory in Sport*. New York: *Handbook of Sport Psychology*, (pp.417-444).
- Gano-Overway, A., L., Guivernau, M., Magyar, T. M., Waldron, J. J., & Ewing, M. E. (2005). *Achievement goal perspectives, perceptions of the motivational climate, and team effects*. *Psychology of Sport and Exercise*, 6(2).
- Gill, D. (1992). *Gender and sport behavior*. U T. S. Horn (Ur.), *Advances in sport psychology (str. 143-160)*. Human Kinetics.
- HZJZ. (2012). *Europski tjedan mentalnog zdravlja- tjelesna aktivnost pozitivno djeluje na socijalnu dobrobit*. HZJZ.
- Ilić, M. (2003). *Pedagogija sporta*. Banja Luka: Centar za sport.
- Jajcevic, Z. (2010). *Povijest športa i tjelovježbe*. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

- Karković, R. (1998). *Roditelji i dijete u športu*. Zagreb: Oktar.
- Kisser, B., & Bauer, R. (2012). *The burden of sports injuries in the European Union*. Austrian: Kuratorium für Verkehrssicherheit.
- Newton, M., & Duda, J. (1999). *The Interaction of Motivational Climate, Dispositional, Goal Orientations and Perceived Ability in Prediction Indices of Motivation*.
- Nichollas, G. J. (1984). *Achievement motivation: Conceptions of ability, subjective experience, task choice and performance*. Psychological Review.
- Roberts, G. (2001.). *Understanding the Dynamics of Motivation in Physical Activity: The Influence of Achievement Goals on Motivational Processes*. *Advances in Motivation in Sport and Exercise (str. 1-50)*. Human Kinetics.
- Roberts, G., Treasure, & Balague. (1998). *Achievement goals in sport: The development and validation of the Perception of Success Questionnaire*. Journal of Sports Science.
- Sindak, J., & Brnčić, B. (2012). *Psihološke dobrobiti sporta za djecu*. Čakovec: Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu, 3 (2) , 91-94.
- Sindik, J. (2008). *Sport za svako dijete*. Buševac: Ostvarenje d.o.o.
- Tomažin, O. (2015). *Utjecaj sporta na rast i razvoj djece predškolskog uzrasta*. Pula: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište u Puli.
- Vasta, R., Haith, M. M., & Miller, S. A. (1998). *Dječja psihologija: moderna znanost*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Zovko, A., S, I., & Klapan, L. (2021). *Uloga trenera u razvoju sportaša. Društvene devijacije 6 (1)*.
- Žlebnik, L. (1972). *Psihologija deteta i mladih 1*. Beograd: Delta-pres.
- Žugić, prema Bungić, M., & Barić, M. (2009). *Tjelesno vježbanje i neki aspekti prihosocijalnog zdravlja*. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Sažetak

Nichollsova teorija postignuća (1989) predlaže da način na koji pojedinci definiraju kompetentnost i uspjeh, odnosno njihove ciljne orijentacije, igraju ključnu ulogu u njihovom sportskom angažmanu. S obzirom na to, cilj ovog istraživanja bio je detaljnije ispitati relacije dispozicijske ciljne orijentacije kod taekwondaša i taekwondašica te nogometaša i nogometašica.

U istraživanju je korišten Upitnik Ciljne orijentacije u sportu (Duda i sur., 1995) kako bi se procijenila ciljna orijentacija sportaša. Uzorak je obuhvatio 99 mladih hrvatskih sportaša, od kojih je 63 bilo djevojčica, a 36 dječaka. Među njima, 50 sportaša su bili taekwondaši, od čega 32 djevojčice i 18 dječaka, dok je 49 sportaša treniralo nogomet, od kojih su 45 bili dječaci, a 4 djevojčice. Analizom prikupljenih podataka putem ankete, utvrđeno je da sportaši koji treniraju taekwondo pokazuju veću sklonost ciljnoj orijentaciji prema izvedbi nego prema postizanju rezultata. To znači da su taekwondaši više usmjereni na razvijanje i poboljšanje vlastitih vještina, tehničkih i taktičkih aspekata sporta, nego na postizanje konkretnih rezultata ili pobjeda.

Ovi rezultati su u skladu s prethodnim istraživanjima koja su također pokazala da su taekwondaši i drugi sportaši borilačkih disciplina često usmjereni na vlastitu izvedbu, samorazvoj i osobni napredak. Ovakva ciljna orijentacija može biti povezana s intrinzičnom motivacijom i većim zadovoljstvom u sportu, jer sportaši koji su fokusirani na učenje i unaprjeđenje vještina često doživljavaju veće zadovoljstvo iz samog procesa sportske aktivnosti. Ovi rezultati ukazuju na važnost promoviranja ciljne orijentacije prema učenju, napretku i samorazvoju u sportskim programima i treningu mladih sportaša. Također, treneri i stručnjaci koji rade s mladim sportašima trebaju biti svjesni ovih razlika u ciljnim orijentacijama te prilagoditi svoje pristupe i metodologije rada.

Ključne riječi: ciljne orijentacije, nogomet, taekwondo

THESIS TITLE

Abstract

Nicholls' Achievement Goal Theory (1989) proposes that the way individuals define competence and success, or their goal orientations, plays a crucial role in their sports engagement. Therefore, the aim of this study was to further examine the relationships of dispositional goal orientations among taekwondo practitioners and soccer players.

The study utilized the Sport Orientation Questionnaire (Duda et al., 1995) to assess the athletes' goal orientations. The sample consisted of 99 young Croatian athletes, with 63 girls and 36 boys. Among them, 50 athletes were taekwondo practitioners, including 32 girls and 18 boys, while 49 athletes were involved in soccer, with 45 boys and 4 girls.

Through data analysis obtained from the survey, it was found that taekwondo practitioners exhibited a stronger inclination towards a task orientation rather than an outcome orientation. This indicates that taekwondo athletes are more focused on developing and improving their skills, technical and tactical aspects of the sport, rather than achieving specific results or victories.

These findings are consistent with previous research that has also shown that taekwondo practitioners and athletes in other martial arts disciplines are often oriented towards personal performance, self-development, and individual progress. Such goal orientation can be associated with intrinsic motivation and greater satisfaction in sports, as athletes who are focused on learning and skill enhancement often derive more enjoyment from the process of engaging in sports activities.

These results highlight the importance of promoting a goal orientation towards learning, progress, and self-development in sports programs and the training of young athletes. Moreover, coaches and professionals working with young athletes should be aware of these differences in goal orientations and adapt their approaches and methodologies accordingly.

Keywords: goal orientations, football, taekwondo

Prilozi

Prilog 1 : Obavijest za roditelje/skrbnike

OBAVIJEST ZA RODITELJE/SKRBNIKE

Poštovani,

željeli bismo da Vaše dijete/štićenik bude uključeno u istraživanje pod nazivom Ciljne orijentacije mladih sportaša u funkciji dobi . Istraživanje će se provesti u više taekwondo klubova i nogometnih klubova na području Republike Hrvatske s ciljem prikupljanja što reprezentativnijeg uzorka mladih taekwondoaša I nogometaša a u svrhu izrade diplomskog rada studentice Petre Šarić na Odsjeku za Učiteljski studij Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu pod mentorstvom izv. Prof. dr. sc. Darko Hren.

Molimo Vas da pažljivo pročitate ovo pismo o sudjelovanju u istraživanju u kojem se objašnjava zašto se ispitivanje provodi i koje su njegove karakteristike.

Cilj istraživanja je utvrđivanje odnosa različitih motivacijskih aspekata kod sportaša. Ciljna skupina su taekwondaši i taekwondašice dobne skupine (10 -18 godina), i nogometaši i nogometašice dobne skupine (10-18 godina)

Prikupljanje podataka održat će se u prostorijama taekwondo i nogometnih klubova u jednom terminu putem upitnika, a sveukupno vrijeme ispunjavanja ne bi trebalo trajati više od 15 minuta.

Razina stresa i/ili neugode u ovom istraživanju nije veća od one koju bi Vaše dijete/štićenik doživjelo u uobičajenim svakodnevnim situacijama.

Postupak prikupljanja podataka je u potpunosti anoniman te se od Vašeg djeteta/štićenika nigdje neće tražiti podatak o imenu, prezimenu ili klubu. Podaci dobiveni ovim istraživanjem bit će korišteni isključivo u znanstveno-istraživačke svrhe te će biti analizirani na grupnoj razini, što znači da ni na koji način neće biti moguće povezati odgovore s pojedinim sudionicima ili klubovima.

Sudjelovanje Vašeg djeteta/štićenika u ovom ispitivanju je dobrovoljno i može se u bilo kojem trenutku povući iz istraživanja bez ikakvih sankcija.

Vaše dijete/štićenik neće imati izravnu psihološku korist od sudjelovanja u istraživanju, ali to iskustvo može doprinijeti razumijevanju odnosa između motivacije i sportskih vrijednosti te posredno pomoći u formiranju očekivanja i oblikovanju željenog ozračja u klubu.

Prilog 2: Demografski upitnik

1. Spol (zaokruži): M Ž

2. Dob (u godinama): _____

3. Koliko dugo se baviš nogometom/taekwondom? (npr. 3 godine i 6 mjeseci)

_____

4. Koliko dugo treniraš u ovom nogometnom/taekwondo klubu?

_____

5. Koliko dugo treniraš u ovoj grupi? _____

6. Ja sam (zaokruži):

a) rekreativac/ka

b) natjecatelj/ica

7. Ako si na prethodno pitanje odgovorio/la s natjecatelj/ica, na koliko si natjecanja išao/la u posljednjih godinu dana? _____

Prilog 3: Anketni upitnik

U tablici ispod se nalazi niz pitanja koja te molimo da iskreno odgovoriš. Nema točnih ili netočnih odgovora, već nas zanima koliko se slažeš s svakom tvrdnjom.

Kada se osjećaš najuspješnijim u sportu? Drugim riječima, kada osjećaš da je taekwondo/nogomet pravi izbor za tebe? Kada vježbanje i treniranje ima pozitivan utjecaj na tvoje osjećaje?

Osjećam se najuspješniji u taekwondou/nogometu kada:

	Uopće se ne slažem	Uglavnom se slažem	Nisam sigurna/siguran	Uglavnom se slažem	Potpuno se slažem
1. ...sam ja jedini koji može dobro izvesti zadatak i pokazati vještinu					
2. ...učim nove vještine i to me tjera da još više vježbam					
3. ...mogu vježbati bolje od mojih prijatelja/kolega					
4. ...ostali ne mogu dobro izvoditi nogometne/taekwondo zadatke kao ja					
5. ...trenirajući učim mnoge zabavne stvari					
6. ...ostali zabrljaju, a ja ne					

7. ...učim nove vještine ulažući mnogo truda i napora					
8. ...naporno vježbam i trudim se					
9. ...ja postizem najbolje rezultate					
10. ...me nešto što naučim tjera da želim još više vježbati					
11. ...sam ja najbolji					
12. ...se osjećam dobro zbog vještina koje učim					
13. ...dajem sve od sebe					

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Petra Šarić kao pristupnica za stjecanje zvanja magistra primarnog obrazovanja, izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo mogega rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i literatura. Izjavljujem da ni jedan dio diplomskoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, stoga ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga diplomskoga rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 7. srpanj 2023.

Potpis

**IZJAVA O POHRANI ZAVRŠNOGA/DIPLOMSKOGA RADA (PODCRTAJTE
ODGOVARAJUĆE) U DIGITALNI REPOZITORIJ FILOZOFSKOGA FAKULTETA
U SPLITU**

Student/Studentica: Petra Šarić

Naslov rada: Ciljne orijentacije mladih sportaša u funkciji dobi : presječno istraživanje

Znanstveno područje i polje: Društvene znanosti, psihologija/pedagogija

Vrsta rada: Diplomski rad

Mentor/Mentorica rada (akad. stupanj i zvanje, ime i prezime): izv. prof. dr. sc Darko Hren

Komentator/Komentatorica rada (akad. stupanj i zvanje, ime i prezime): /

Članovi Povjerenstva (akad. stupanj i zvanje, ime i prezime):

izv. prof. dr. sc. Darko Hren

izv. prof. dr. sc. Morana Koludrović

doc. dr. sc. Katija Kalebić Jakupčević

Ovom izjavom potvrđujem da sam autorica predanoga završnoga/diplomskoga rada (zaokružite odgovarajuće) i da sadržaj njegove elektroničke inačice potpuno odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Kao autor izjavljujem da se slažem da moj ocjenski rad, bez naknade, trajno javno objavi u otvorenom pristupu Digitalnom repozitoriju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i repozitorija Nacionalne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (NN br. 119/22).

Split, 7. srpnja 2023.

Potpis studentice:

Napomena:

U slučaju potrebe ograničavanja pristupa ocjenskomu radu sukladno odredbama Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima (111/21) , podnosi se obrazloženi zahtjev dekanici Filozofskog fakulteta u Splitu.